

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI I NAUKI¹
z dnia r.**

**w sprawie warunków i zakresu wsparcia dzieci i młodzieży przez asystenta ucznia
o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz asystenta ucznia o specjalnych potrzebach
edukacyjnych i zdrowotnych**

Na podstawie art. 127e pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900, 1672, 1718, 2005), zarządza się, co następuje:

§ 1. [Przedmiot regulacji] 1. Rozporządzenie określa warunki organizowania wsparcia dzieci i młodzieży przez asystenta ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych, zwanego dalej również "ASPE" oraz przez asystenta ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych i zdrowotnych, zwanego dalej również: "ASPEZ", w tym ustala zakresy ich zadań oraz zasady obejmowania wsparciem.

2. Ilekroć w rozporządzeniu bez bliższego określenia jest mowa o:

- 1) uczniu - należy przez to rozumieć dzieci oraz uczniów, w tym posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane na podstawie przepisów z art. 127 ust. 18 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900, 1672, 1718, 2005) uczących się w szkole do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 20 lat w przypadku szkoły podstawowej albo 24 lata w przypadku szkoły ponadpodstawowej;
- 2) szkole - należy przez to rozumieć oddziały określone w § 2 ust. 2 rozporządzenia w szkole, przedszkolu, oddziały przedszkolne w szkole podstawowej jak również inne formy wychowania przedszkolnego;
- 3) asystencie - należy przez to rozumieć asystenta ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz asystenta ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych i zdrowotnych;
- 4) ustawie - należy przez to rozumieć ustawę z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe;
- 5) dyrektorze - należy przez to rozumieć dyrektora przedszkola, szkoły, a w przypadku innej formy wychowania przedszkolnego prowadzonej przez osobę prawną niebędącą jednostką samorządu terytorialnego lub osobę fizyczną - osobę kierującą inną formą wychowania przedszkolnego;

§ 2.[Cel zapewnienia wsparcia asystenta] Celem zapewnienia uczniowi wsparcia asystenta jest w szczególności włączenie go w środowisko szkolne i rozwijanie samodzielności ucznia poprzez:

- 1) zapewnienie bezpiecznego funkcjonowania w szkole, a w przypadku ucznia prezentującego zachowania agresywne lub autoagresywne lub inne zachowania trudne dla otoczenia, zapewnienie bezpieczeństwa jego rówieśników, dzięki szybkiemu reagowaniu w sytuacjach zagrożenia, w tym opuszczeniu przez ucznia grupy uczniów i udania się z asystentem do miejsca w którym uczeń może się wyciszyć, zanim dojdzie do przemocy;
- 2) umożliwienie nauki wśród rówieśników, z uwzględnieniem konieczności podawania leków lub pomocy w obsłudze urządzeń medycznych i wykonywaniu czynności pielęgnacyjnych w trakcie pobytu w szkole, dzięki zapewnieniu mu koniecznej pomocy w tych zabiegach;
- 3) przygotowanie ucznia do w miarę możliwości pełnej jego samodzielności w szkole, a później w życiu dorosłym, w tym nauczaniu ucznia korzystania z technologii asystujących;
- 4) zapewnienie wsparcia w komunikacji i w rozumieniu relacji międzyludzkich, w samoregulacji emocji i zachowań, tak, by zapobiec jego wykluczeniu z grupy rówieśniczej.

§ 3. [Oddziały w których organizuje się wsparcie asystenta]Wsparcie asystenta jest udzielane dla uczniów w:

- 1) oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych w:
 - a) przedszkolach,
 - b) szkołach podstawowych,
 - c) szkołach ponadpodstawowych z wyłączeniem szkół dla dorosłych,
 - d) szkołach podstawowych z oddziałami przedszkolnymi;
- 2) innych formach wychowania przedszkolnego.

§ 4. [Zakres objęcia wsparciem asystenta] Wsparcie asystenta dotyczy uczniów którzy:

- 1) mają trudności w samodzielnym funkcjonowaniu w szkole, w szczególności poprzez trudności w poruszaniu się na terenie szkoły oraz poza nią, samodzielnym wykonywaniu czynności samoobsługowych, w szczególności związanych z korzystaniem z toalety i spożywaniem pokarmów;
- 2) mają trudności z aktywnym uczestnictwem podczas zajęć lekcyjnych i innych zajęć specjalistycznych, a także podczas odrabiania prac domowych, w szczególności z rozumieniem treści, wymagają motywowania i pomocy w korzystaniu z pomocy dydaktycznych, lub wymagają zapewnienia specjalistycznego sprzętu i technologii asystujących w celu organizacji nauki, co jest na tyle znaczące, że wymagają stałej pomocy drugiej osoby;
- 3) mają trudności w werbalnym komunikowaniu się, w szczególności z powodu afazji, mutyzmu, całościowych zaburzeń rozwojowych, niesłyszenia, niedosłyszenia, zaburzeń mowy i wymowy, na tyle znaczących, że wymagają stałej pomocy drugiej osoby;
- 4) wymagają podawania leków, wsparcia w korzystaniu z urządzeń medycznych, w tym wymagają żywienia przy użyciu urządzeń medycznych lub wykonywania innych czynności pielęgnacyjnych;

- 4) mają objawy chorobowe powodujące zdarzenia, które zagrażają zdrowiu, życiu lub bezpieczeństwu ucznia wymagające ciągłej obserwacji i nadzoru drugiej osoby;
- 5) prezentują zachowania agresywne lub autoagresywne na tyle znaczące, że aby zapewnić bezpieczeństwo im, jak również pozostałym uczniom, wymagają stałej kontroli i wsparcia ze strony drugiej osoby;
- 6) prezentują zachowania utrudniające pracę podczas zajęć lekcyjnych, w szczególności poprzez natręctwa, niekontrolowane okrzyki lub inne zachowania, na tyle znaczące, że aby możliwe było prowadzenie zajęć wymagają wsparcia ze strony drugiej osoby, która może z uczniem wyjść do innego pomieszczenia w sytuacjach, gdy jego zachowania stają się zbyt trudne dla otoczenia;
- 7) mają trudności z adaptacją i funkcjonowaniem w szkole w związku z przebytą traumą lub innymi zaburzeniami emocjonalnymi.

§ 5. [Zasady obejmowania wsparciem asystenta] 1. Uczeń jest obejmowany wsparciem asystenta w przypadku:

- 1) posiadania wskazania do objęcia wsparciem asystenta, które jest zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 18 ustawy albo
 - 2) nieposiadania wskazań do objęcia wsparciem asystenta w orzeczeniu, o którym mowa w pkt 1, lecz gdy sposób funkcjonowania ucznia wskazuje, że nie jest w stanie bezpiecznie funkcjonować w szkole, w tym zagrożone jest bezpieczeństwo innych pracowników szkoły lub uczniów albo
 - 3) nieposiadania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w pkt 1, lecz gdy sposób funkcjonowania ucznia wskazuje, że nie jest w stanie bezpiecznie funkcjonować w szkole, w tym zagrożone jest bezpieczeństwo innych pracowników szkoły lub uczniów.
2. Dyrektor szkoły w przypadkach o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, po wydaniu rekomendacji przez pedagoga specjalnego w zakresie okresu i wymiaru w jakim niezbędne jest uczniowi przydzielenie asystenta, do czasu uzyskania orzeczenia o którym mowa w ust. 1 pkt 1, zawierającego wskazania do objęcia pomocą asystenta, zatrudnia odpowiednio asystenta ucznia za zgodą organu prowadzącego, nie dłużej niż do 31 sierpnia danego roku szkolnego. Termin może być wydłużany do wydania orzeczenia o którym mowa w ust. 1 pkt 1 w wyniku prawomocnego zakończenia postępowania o którym mowa w art. 572 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550,289, 614, 1615, 16671860).
3. Dyrektor szkoły informuje rodziców ucznia lub ucznia pełnoletniego o potrzebie objęcia ucznia wsparciem asystenta, w tym o potrzebie złożenia wniosku do zespołu orzekającego publicznej poradni psychologiczno - pedagogicznej w celu wydania orzeczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1.
4. Asystent dokumentuje podejmowane czynności zgodnie z ustaleniami podjętymi z dyrektorem. Dokumentacja jest ograniczona do niezbędnego minimum i koncentruje się na zbieraniu istotnych informacji dotyczących funkcjonowania ucznia oraz przeprowadzonych działań, znacząco wpływających na sytuację ucznia.
5. W razie zaistnienia takiej potrzeby, dyrektor kieruje asystenta na dodatkowe szkolenie w zakresie nabycia przez asystenta umiejętności wsparcia ucznia, nieobjętych zakresem kursu

o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 e pkt 2 - 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900,1672,1718,2005).

§ 6. [Zadania ASPE] 1. ASPE wykonuje jedno, kilka lub wszystkie zadania w zależności od potrzeb ucznia:

- 1) pomoc w przemieszczaniu się i transporcie;
- 2) pomoc w przyjmowaniu posiłków;
- 3) czynności związane z utrzymaniem higieny i korzystaniem z toalety, z poszanowaniem intymności i godności uczniów w czasie wykonywania tych czynności ;
- 4) wsparcie podczas zajęć w celu zwiększania jego aktywności i uczestnictwa poprzez motywowanie ucznia do wysiłku, pomoc w korzystaniu z materiałów i pomocy dydaktycznych oraz sprzętu specjalistycznego i technologii asystujących;
- 5) wsparcie w systematycznym wykonywaniu zadań lub ćwiczeń zaleconych przez nauczycieli specjalistów o których mowa w art. 42 d ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r. poz. 984,1586), nauczycieli posiadających kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego, innych specjalistów, w tym lekarzy prowadzących ucznia;
- 6) pomoc w porozumiewaniu się i uczestnictwie w grupie, w tym pomoc w komunikacji i porozumiewaniu się poprzez wykorzystanie wspomagających i alternatywnych metod komunikacji;
- 7) pomoc w odrabianiu pracy domowej i udziale w aktywnościach podczas zajęć opiekuńczych;
- 8) wsparcie ucznia z zaburzeniami zachowania lub przejawiającego zachowania trudne lub ryzykowne, poprzez zapobieganie sytuacjom trudnym, a jeżeli do nich dojdzie, zabezpieczaniem ucznia zgodnie ze schematem postępowania ustalonym z nauczycielami o których mowa w art. 42 d ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r. poz. 984, zm. poz. 1586), nauczycieli posiadających kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego, innych specjalistów, w tym lekarzy prowadzących ucznia, w tym podejmowanie interwencji w przypadku wysokiego ryzyka;
- 9) wspieranie procesu adaptacji ucznia w środowisku wychowania i nauczania poprzez w szczególności zapewnianie wsparcia emocjonalnego i bezpośrednią pomoc w radzeniu sobie z nowymi sytuacjami;
- 10) dbanie o bezpieczeństwo ucznia;
- 11) asystowanie uczniowi w drodze do i ze szkoły.

2. ASPE realizuje dodatkowo poza zadaniami z ust. 1, poniższe zadania:

- 1) rekomenduje dyrektorowi działania zmierzające do usuwania barier i ograniczeń w bezpośrednim otoczeniu ucznia, celem ułatwienia mu uczestniczenia w szkolnych aktywnościach;
- 2) wspiera ucznia w uzyskaniu jak największej samodzielności w szkole, w szczególności w rozwiązywaniu problemów związanych z codziennym funkcjonowaniem w sytuacjach edukacyjno-wychowawczo- opiekuńczych;

3) współpracuje z rodzicami ucznia, nauczycielami, wychowawcami oraz innymi specjalistami zatrudnionymi w szkole, z pracownikami niepedagogicznymi, w tym z pielęgniarką szkolną, innymi osobami stosownie do potrzeb, w tym w zakresie przygotowania potrzebnych pomocy dydaktycznych i zapewniania sprzętu specjalistycznego;

4) bierze udział w spotkaniach służących wielospecjalistycznej ocenie poziomu funkcjonowania ucznia oraz związanych z rozpoznawaniem i usuwaniem barier i ograniczeń w środowisku szkolnym;

6) bierze udział w radach pedagogicznych, w przypadku ich powołania.

3. Zadania ASPE z ust. 1 i 2 są ustalane przez dyrektora i przekazywane ASPE w formie pisemnej.

§ 7.[Zadania ASPEZ] 1. ASPEZ realizuje zadania określone w § 6 ust. 1 i 2, a dodatkowo wykonuje co najmniej jedno z poniższych zadań:

1) czynności pielęgnacyjne z poszanowaniem intymności i godności uczniów w czasie wykonywania tych czynności;

2) sprawowanie stałej opieki nad uczniem, który z powodu choroby jest w ryzyku nagłych zdarzeń, mogących powodować zagrożenie zdrowia, życia lub bezpieczeństwa.

2. Zadania ASPEZ z ust. 1 są ustalane przez dyrektora i przekazywane ASPEZ w formie pisemnej.

§ 8.[Wejście w życie] Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 2023 r.

¹ Minister Edukacji i Nauki kieruje działem administracji rządowej - oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 października 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji i Nauki (Dz. U. z 2022 r. poz. 18 i 1842).